

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget - Justiskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
25/1641 - SISK

Dato
18.03.2025

Dokument 8:101 S (2024-2025) - Representantforslag om å innføre en tredje kjønnskategori i pass og identifikasjonsdokumenter Uttalelse

Jeg viser til oversendelse 4. mars 2025 av representantforslag fra Kathy Lie og Andreas Sjalg Unneland om å innføre en tredje kjønnskategori i pass og identifikasjonsdokumenter (Dokument 8:101 S (2024-2025)). Ettersom ansvaret for folkeregisterloven ligger hos finansministeren, mens kultur- og likestillingsministeren koordinerer regjeringens politikk på likestillings- og diskrimineringsområdet, er mine vurderinger av forslaget også basert på innspill fra Finansdepartementet og fra Kultur- og likestillingsministeren.

Representantene ber for det første om at regjeringen kommer med forslag til endringer i passloven som gjør det mulig å velge enten mann, kvinne eller X som kjønnskategori. For det andre ber representantene regjeringen om å komme tilbake med forslag til nødvendige lovendringer for innføring av en tredje kjønnskategori i Folkeregisteret og sørge for at det gjennomføres tilhørende endringer i relevante forskrifter.

Regjeringen er, som representantene, opptatt av å bedre ikke-binæres livskvalitet. Derfor har Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), på oppdrag fra Kultur- og likestillingsdepartementet, utredet en mulig innføring av en tredje juridisk kjønnskategori. Utredningen ble overlevert daværende kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen 22. juni 2023.

Utredningens primære målgruppe er ikke-binære, det vil si personer som opplever at de verken er menn eller kvinner, eller er begge deler. Ikke-binære har, som påpekt av representantene, dårligere opplevde levekår og livskvalitet enn andre grupper i samfunnet, inkludert andre skeive. Bufdir har på bakgrunn av dette utredet tre tiltak:

1. Reservasjon mot å oppgi kjønn i offentlige identifikasjonsdokumenter.
2. Opprette en tredje juridisk kjønnskategori i folkeregisteret kombinert med en gjennomgang av relevant lovgivning.
3. En nasjonal veileder for å anerkjenne kjønnsmangfold.

Bufdirs utredning peker, som representantene er kjent med, på at en fullverdig innføring av en tredje juridisk kjønnskategori ikke er mulig før i 2032, når kjønn ikke lenger skal fremgå av fødselsnummeret eller d-nummeret (jf. Innst. 3 S (2017-2018), s. 93).

Nødvendige endringer i folkeregisterloven vil derfor først være aktuelt i 2032. Det gjelder også endringer i passloven. Jeg anser det ikke som aktuelt å gjøre endringer i passregelverket som åpner for at den som søker om pass og ID-kort skal kunne velge å la dokumentet inneholde informasjon som avviker fra det som er registrert i Folkeregisteret. Pass og ID-kort er grunnidentitetsbevis som dokumenterer den folkeregistrerte identiteten. Avvikende og ikke-kontrollerbar informasjon i passet vil svekke tilliten til norske reise- og identitetsdokumenter. Det er ikke ønskelig, selv ikke veid opp mot de gode intensjonene bak representantforslaget.

Kultur- og likestillingsministeren har for øvrig bedt meg opplyse om at i påvente av innføringen av en tredje kjønnskategori, er Bufdir bedt om å utarbeide en nasjonal veileder om kjønnsmangfold, som oppfølging av tiltak 3 i utredningen. Formålet med veilederen er at manglende kunnskap kan erstattes med anerkjennelse og forståelse. En nasjonal veileder vil ikke innebære rettslig anerkjennelse av ikke-binært kjønn, men kan bidra til anerkjennelse av kjønnsmangfold og ikke-binære i offentlige tjenester. Veilederen kan bidra til bedre levekår og livskvalitet, et mer effektivt diskrimineringsvern, i tillegg til en mer vellykket implementering av en eventuell tredje juridisk kjønnskategori.

Veilederen skal rette seg mot offentlige og private aktører som utøver offentlige tjenester, som er i direkte kontakt med befolkningen og/eller innhenter og bruker opplysninger om kjønn i sin virksomhet. Den skal lanseres i løpet av 2025.

Med hilsen

Astri Aas-Hansen

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur